
Doc. Iva Sedláková v magazínu UK Forum

Datum vydání: 16. listopadu 2023

Zdroj: Forum, Magazín Univerzity Karlovy

Autorka: Jitka Jiříčková

Foto: Hynek GlosDidaktiku většina lékařů nezná, učíme se od zkušených

„Většina lékařů ve Fakultní nemocnici Hradec Králové vyučuje. Je to důležitá součást jejich práce. Věřili jsme, že se investice do intenzivního kurzu pedagogických dovedností vrátí jak ve výuce, tak i v přístupu samotných lékařů, kteří se této problematice více otevrou a třeba se pro ni i nadchnou,“ říká proděkanka pro koncepci a kvalitu výuky LF HK UK a zástupkyně přednosty pro výuku Porodnické a gynekologické kliniky FN Hradec Králové **Iva Sedláková**. Semináře pedagogických dovedností běží třetím rokem a zúčastnilo se jich přes 300 lékařů, hlavně z klinických oborů. Mají skvělou odezvu a je o ně zájem. Letošních podzimních seminářů se účastnili i kolegové z teoretických ústavů lékařské fakulty.

Kdy a proč jste se rozhodla, že by bylo dobré nabídnout lékařům ve Fakultní nemocnici Hradec Králové kurz pedagogických dovedností?

Jakožto zástupkyně přednosty pro výuku Porodnické a gynekologické kliniky jsem si s touto myšlenkou pohrávala dlouho, ještě před covidem... Většina lékařů, kteří k nám do nemocnice nastoupí, totiž vyučuje. Měli jsme tu hodně mladých lékařů a já cítila potřebu jim v začátku výuky pomoci. Mohla jsem jim nějakým způsobem předat určité informace, něco jim ze své pozice poradit, ale ani já nemám pedagogické vzdělání, jsem vystudovaná lékařka, věnuji se oboru gynekologie a porodnictví. Hledala jsem tedy, co by připadalo k dispozici. Probrala jsem tento svůj nápad s panem přednostou i s panem primářem a samozřejmě také s děkanem Lékařské fakulty v Hradci Králové, kteří ho podpořili, pochopili, že je vzdělávání v této oblasti pro lékaře důležité.

Vedení tedy kurz posvětilo. Následně bylo na vás vymyslet jeho ideální formu.

To bylo asi úplně nejtěžší – najít takové přednášející, kteří by dokázali opravdu zaujmout, a navíc lékaře, což je trochu „oříšek“. Lékaři se primárně věnují své profesi a jsou zvyklí se samozřejmě neustále vzdělávat v oblasti medicíny.

Nemají čas na „okecávání“.

Přesně tak. Lékaři jsou už od studií nastaveni očekávat a vyžadovat efektivní výklad, nikoli ale zbrklý, nebo na úkor kvality. A samozřejmě nemohou mít tolik času na pedagogiku.

Jak jste vhodné lektorky, Karolinu Duschinskou a Radku High z Pedagogické fakulty UK, našla?

Jednoduše. Přihlásila jsem se na jejich kurz (směje se), který už tehdy pro zájemce z řad akademiků UK vedly.

Jejich kurz nyní funguje pod celouniverzitní platformou Paedagogium, odehrává se na půdě rektorátu a spadá do gesce Centra pro celoživotní vzdělávání. Lékařská fakulta v Hradci Králové ale měla díky vám tu čest, že dámy jezdily za vašimi lékaři do Hradce, dokonce se byly podívat na výuku určitých oborů, aby následně dokázaly účastníkům kurzu ušít výklad na míru.

Od začátku jsem věděla, že potřebujeme uskutečnit seminář u nás v Hradci Králové. Kurzy nabízené rektorátem se odehrávaly v Praze a zabraly několik odpolední. Jenže ne všichni naši lékaři mají časový prostor, a přiznejme si i chuť, věnovat tolik času rozvíjení pedagogických dovedností. Jednodenní kurz jsme tedy realizovali v centru našeho města, v prostorách historické budovy LF HK Na Hradě. Bylo mi totiž jasné, že pokud by kolegové zůstali v nemocnici, nedokázali by se maximálně koncentrovat na výklad a stále by část myšlenek věnovali provozu svých oddělení. Potřebovali jsme, aby získali prostor přepnout do výukového módu, nerušeně přemýšlet o probíraných tématech. Navíc jsme si s kolegy

z vedení kliniky říkali, že když už budeme seminář pedagogických dovedností pro naše mladé lékaře organizovat, zkusíme do něj přizvat i ostatní z jiných oddělení.

Jak se vám při běžném provozu nemocnice podařil zorganizovat?

Prvního podzimního turnusu v roce 2021 se zúčastnili téměř všichni lékaři z Porodnické a gynekologické kliniky. Semináře probíhaly ve dvou dnech, jeden byl pro mladé začínající lékaře a druhý pro zkušenější lékaře-učitele. Primář tomu dokázal uzpůsobit i provoz kliniky. Předcházela tomu samozřejmě dlouhá příprava a plánování. Nejprve jsme cílili na chirurgické obory, a tak jsme s velkým předstihem oslovili s panem děkanem přednosty jednotlivých klinik. Vysvětlili jsme jim problematiku a pan děkan zdůraznil důležitost – proč kurz chceme a potřebujeme. To byl dle mého názoru zásadní krok. Kdybych za kolegy přišla sama, neměla by moje slova takovou váhu, tehdy jsem ještě nebyla proděkanka pro koncepci a kvalitu výuky. Všichni jsme věřili, že se nám tato investice vrátí jak ve výuce, tak i v přístupu samotných lékařů, kteří se této problematice více otevrou a třeba se pro ni i nadchnou, což se u některých opravdu stalo.

Neuvážovala jste, že uspořádáte seminář o víkendu?

Ne, a sice ze dvou důvodů. Zaprvé jsem je nechtěla obrát o jejich volno. Za druhé jsem tím chtěla upozornit na to, že výuka je tak důležitá problematika, že je nutné se jí věnovat v rámci pracovního dne, spadá do pracovních povinností. Ono se totiž tak nějak automaticky očekává, že medicíni vystudují lékařskou fakultu, nastoupí do fakultní nemocnice a budou učit, aniž by jim někdo řekl, jak na to, co funguje a jak čas na práci s méně zkušenými kolegy, kterého není při běžném provozu mnoho, efektivně využít. Ani já jsem ve svých profesních začátcích neabsolvovala žádné pedagogické minimum, vždycky to bylo spíš tak, že jsem se učila od zkušených kolegů. Což není špatně. Ale takový ten trochu teoretický základ, jak na to jít, je velkou výhodou.

Co jste si z kurzu odnesla vy sama?

Především jsem si díky němu utřídila základní informace směrem k výuce, motivační a aktivizující prvky. Některé jsem už sice v té době používala, ale díky semináři jsem si je dokázala zasadit do kontextu. Dozvěděla jsem se, proč fungují a že touto cestou mohu pokračovat dál. Také jsem zde získala úplně nové informace o metodách, s nimiž jsem do té doby nepracovala. Například převrácená výuka tehdy ještě nebyl takový trend jako dnes, nebo postupy, jak dosáhnout u studentů větší připravenosti na výuku.

Na podzimní turnus pak navázaly na jaře 2022 semináře pro interní kliniky.

Ano, dokonce jsme se domluvili s vedoucím katedry interních oborů, že se budou moci lektorky přijít podívat na praktiku, semináře i přednášky. Během tří dnů se od rána do večera účastnily různých typů výuky na různých interních klinikách. Večer jsme pak o výuce společně diskutovaly. Zajímalo mě, co je z jejich úhlu pohledu zaujalo.

Z vlastní zkušenosti vím, že Karolina Duschinská i Radka High jsou ale velice galantní, obtížně se z nich „tahá“ kritika (o jejich kurzu jsme psali [zde](#) - pozn. red.).

Což já na druhou stranu velice oceňuji. Dokážou si díky své odbornosti získat respekt a zaujmout i v problematice, která, přiznejme si to otevřeně, není u lékařů vždy populární. Kurzy vedou formou tandemového učení, i to je pro nás zajímavé. Karolina Duschinská je pedagožka, Radka High psycholožka. Výborně se tak ve výkladu doplňovaly. Nebyl prostor, aby se kolegové nudili. Semináře, které následovaly po první vlně, jsme už koncipovali jako společné jak pro začínající lékaře, tak pro ty už ve výuce zblhlé. Díky tomu se na řadě z nich otevřela diskuze. Začínající lékaři si chválili přítomnost zkušených lékařů, kteří přispívali svými názory na výuku, a zkušenější lékaři-učitelé zase možnost slyšet názory na výuku z vlastních nedávných zkušeností od začínajících lékařů. To je další doklad toho, jak kvalitně obě doctorky kurzy vedou a jsou schopné vytvořit bezpečné prostředí pro debatu.

Kolik lidí už kurzem pedagogických dovedností prošlo?

V tuto chvíli máme 307 absolventů, z nichž většina působí v klinických oborech. Zatím poslední semináře proběhly v polovině tohoto září, kam jsme už přizvali i kolegy z teoretických ústavů. Začali se nám totiž sami ozývat, že by měli zájem.

„Cílovka“ kurzů se tak přirozeně přelévá ke specialistům mimo lékařskou praxi. Poptávka přichází už i „zdola“. Kolegové si kurzy evidentně doporučují mezi sebou, což je ta nejlepší propagace.

Ano, velice mě těší, že odezva je tak pozitivní. Když jsme začínali, samozřejmě jsem si nemohla být jistá úspěchem. Reakce lékařů mohly být všelijaké. Ale přijali kurzy za své, líbily se jim, a to hlavně díky tomu, že jsme program připravovali cíleně pro výuku v medicíně a lektorky ho dokázaly skvěle poskládat. Velká většina lékařů základním kurzem

prošla. Samozřejmě si neděláme ambice, že takto můžeme skončit a máme tu skvělé učitele. Vůbec ne. Pro nás je to začátek, vzkaz, že lékařská fakulta je v tomto směru aktivní, uvědomuje si důležitost kvalitní výuky teoretických a klinických oborů, a dává lékařům možnost se v této oblasti vzdělávat.